



# LIETUVOS RESPUBLIKA

Tel. +370 706 94 613

VĮ "ORO NAVIGACIJA"

AIC: A 014/2017

Faks. +370 706 94 614

Oro navigacijos informacijos skyrius

Galioja nuo: 03-Apr-2017

AFS: EYVNYOYX

Rodūnios kelias 2

Paskelbtas: 31-Mar-2017

URL: <http://www.ans.lt>

02188 Vilnius, Lietuva

Email: [ais@ans.lt](mailto:ais@ans.lt)

## A 014. VULKANINIAI PELENAI

### 1. Įžanga

Šio oro navigacijos informacijos aplinkraščio paskirtis yra supažindinti orlaivių naudotojus, savininkus ir techninės priežiūros organizacijas su naujomis gairėmis, susijusiomis su vulkaninių pelenų keliama grėsme skrydžių operacijoms.

### 2. Pagrindiniai principai

- Naudotojas yra atsakingas už operacijų saugą, kurios priežiūrą atlieka atitinkama valstybinio reguliavimo institucija. Pagrindinis vadovavimosi principas tokių operacijų metu yra naudoti saugos rizikos valdymo metodą, aprašytą ICAO dok. 9974 ir EASA saugos informacijos biuletenyje (SIB) 2010-17R5.
- Siekdamas nuspręsti, ar galima skristi į oro erdvę, kurioje prognozuojami vulkaniniai pelenai, arba į aerodromus, kuriuose yra žinoma apie užterštumą vulkaniniais pelenais, naudotojas turėtų turėti aiškią saugos rizikos vertinimo (SRA) procedūrą savo saugos valdymo sistemoje (SMS).
- Siekdamas nuspręsti, ar galima skristi į oro erdvę, kurioje prognozuojamas vulkaninių pelenų užterštumas, ar į aerodromus, kuriuose yra žinoma apie vulkaninių pelenų užterštumą, naudotojas privalo suderinti SRA su valstybine reguliavimo institucija.
- Numatyta, kad saugos kontroliavimo priemonės, išdėstytos ICAO dok. 9974 ir EASA saugos informacijos biuletenyje (SIB) 2010-17R5, yra pakankamai patikimos, kad nereikėtų nuodugnesnio tyrimo pritarimui gauti iš valstybės, kurios oro erdvėje prognozuojamas vulkaninių pelenų poveikis. Remdamasi tarptautiniu mastu priimtais saugos valdymo principais, valstybė gali pasitikėti, kad kitų valstybių orlaivių naudotojai geba vykdyti saugias operacijas jos oro erdvėje.

### 3. Sąvokos

Lietuvos Respublikoje yra taikomos tokios užterštumo (lygių) apibrėžtys, susijusios su skrydžių vykdymu vulkaninių pelenų užterštoje oro erdvėje.

- **Mažo užterštumo zona (žalsvai mėlyna):** nustatytų matmenų oro erdvė, kurioje galimas susidūrimas su užterštumu vulkaniniais pelenais, kurių koncentracija yra lygi  $2 \times 10^{-3} \text{ g/m}^3$  arba mažesnė.
- **Vidutinio užterštumo zona (pilka):** nustatytų matmenų oro erdvė, kurioje galimas susidūrimas su užterštumu vulkaniniais pelenais, kurių koncentracija yra didesnė negu  $2 \times 10^{-3} \text{ g/m}^3$ , bet mažesnė negu  $4 \times 10^{-3} \text{ g/m}^3$ .
- **Stipraus užterštumo zona (raudona):** nustatytų matmenų oro erdvė, kurioje galimas susidūrimas su užterštumu vulkaniniais pelenais, kurių koncentracija yra lygi  $4 \times 10^{-3} \text{ g/m}^3$  ar didesnė, arba užterštos oro erdvės zonos, kurioms netaikomos su vulkaninių pelenų koncentracija susijusios gairės.

Šios apibrėžtys atitinka ICAO EUR/NAT su vulkaniniais pelenais susijusį nenumatytą atvejų planą (VACP) (ICAO EUR dok. 019/NAT dok. 006 II dalis) ir EASA saugos informacijos biuletenį (SIB) 2010-17R5.

### 4. Saugos rizikos vertinimo (SRA) taikymas Lietuvos Respublikoje

#### 4.1 Vulkaninių pelenų užterštumo zonos

Lietuvos Respublikoje orlaivių naudotojams bus leidžiama priimti sprendimus, remiantis jų SRA procedūra, zonose, kuriose prognozuojamas mažas, vidutinis ir stiprus pelenų užterštumas.

Taigi, Lietuvos Respublika leis naudotojams priimti sprendimus, remiantis jų SRA procedūra, suderinta su atitinkama valstybinio reguliavimo institucija, zonose, kuriose prognozuojamas mažas, vidutinis ir stiprus pelenų užterštumas.

#### 4.2 Bendro SRA pripažinimas

Bendro sprendimų priėmimo procese, susijusiame su skrydžių operacijomis oro erdvėje, kurioje prognozuojamas vulkaninių pelenų užterštumas, arba aerodromuose, kuriuose yra žinoma apie vulkaninių pelenų užterštumą, Lietuvos Respublika *leis* registruotiems kitose valstybėse *orlaivių naudotojams* pagrįsti savo sprendimus SRA procedūra, suderinta su jų valstybinio reguliavimo institucija, pagal aukščiau minėtą sprendimų priėmimo principą (žr. 4.1), taikomą Lietuvos Respublikoje.

## 5. Pranešimas apie vulkaninių pelenų užterštumą

Potencialaus Lietuvos Respublikos oro erdvės užterštumo vulkaniniais pelenais atveju bus skelbiami VA SIGMET ir NOTAM pranešimai Vilniaus skrydžių informacijos regionui (Vilnius FIR).

### 5.1 VA SIGMET

VA SIGMET pranešime bus įspėjimas dėl oro erdvės, kurioje prognozuojami vulkaniniai pelenai. Remiantis ICAO 3 priedu, VA SIGMET pranešime informacija apie užterštumo lygius neteikiama. Oficialūs VAAC centro duomenys, parengti pagal tarptautinius standartus (vulkaninių pelenų konsultacijos ir vulkaninių pelenų grafikai), taip pat ir specialieji įgulų pranešimai bus naudojami rengti ir tikslinti VA SIGMET pranešimus Vilniaus FIR.

### 5.2 NOTAM

Bus skelbiami NOTAM pranešimai apie oro erdvę, kurioje prognozuojamas stiprus / vidutinis ir (arba) mažas vulkaninių pelenų užterštumas. Aukšto ir vidutinio lygio užterštumo zonos bus nustatytos kaip laikinai pavojingos zonos (TDA) ir skelbiamos NOTAM pranešimu. TDA skelbimas dėl vulkaninių pelenų nereiškia, kad oro erdvė yra uždaryta. Apie mažo užterštumo lygio zonas, neįtrauktas į laikinai pavojingą zoną (TDA), bus skelbiama atskiru NOTAM pranešimu. NOTAM pranešimams kurti paprastai bus naudojami VAAC centro parengti duomenys apie pelenų koncentraciją. Jeigu VAAC duomenys bus neprieinami (nebus rekomendacijų dėl pelenų koncentracijos), TDA bus nustatyta, remiantis VAAC vulkaninių pelenų konsultacijomis / vulkaninių pelenų grafika, ir identifiukuota, kaip stipraus pelenų užterštumo zona.

## 6. Vulkaninių pelenų aptikimas

Įvykio, susijusio su vulkano aktyvumu, metu antžeminiai prietaisai, specializuoti orlaiviai ar aerolio zondas nebus naudojami vulkaniniams pelenams aptikti Lietuvos Respublikos oro erdvėje. Tik palydovų stebėjimai ir įgulų pranešimai, jeigu jų bus, bus naudojami, kaip tinkamiausias būdas esamu metu nustatant vulkaninių pelenų debesies buvimo vietą oro erdvėje.

## 7. Pranešimai apie vulkaninius pelenus

### 7.1 Skrydžio metu perduodami pranešimai

7.1.1 Skrydžio Vilniaus FIR metu orlaiviui patekus į vulkaniniais pelenais užterštą oro erdvę, pilotas praneša oro eismo paslaugų teikimo (ATS) padaliniiui, su kuriuo palaiko radiotelefoninį ryšį, tokią informaciją: susidūrimą su užterštumu, orlaivio atpažinimo kodą, skrydžio lygį arba absoliutųjį aukštį, stebėjimo laiką bei kitą susijusią informaciją.

7.1.2 Pilotai taip pat turėtų pranešti ATS padaliniiui, jeigu jie nesusidūrė su vulkaninių pelenų užterštumu tose zonose, kuriose buvo prognozuojamas vulkaninių pelenų užterštumas.

### 7.2 Registravimas ir poskrydinių ataskaitų rengimas

7.2.1 Jeigu skrydžio metu pastebėtas vulkaninis aktyvumas, pilotas turėtų užpildyti ICAO vulkaninio aktyvumo ataskaitos formą (VAR) su detalioja informacija (buvimo vieta, spalva, kvapas, lygis ir stebėjimo laikas, poveikis skrydžiui ir kt.). Atvykę į bet kurį Lietuvos aerodromą, skrydžio įgula arba orlaivio naudotojas nedelsdami perduoda užpildytą VAR formą Aviacinės meteorologijos centrui faksu +370 5 216 6819. Nutūpus Vilniaus aerodrome, šią ataskaitą galima perduoti aerodromo žiniavietei.

7.2.2 Susidūrus su vulkaninių pelenų užterštumu skrydžio metu, neatsižvelgiant į tai, buvo ar nebuvo padaryta žala, privaloma pranešti Civilinės aviacijos administracijai el. paštu: [caa@caa.lt](mailto:caa@caa.lt)

## 8. Kontaktinė informacija

Visais klausimais ar dėl išsamesnės konsultacijos reikėtų kreiptis adresu:

Post: Civilinės aviacijos administracija  
Rodūnios kelias 2  
LT-02188 Vilnius, Lietuva  
Phone: +370 5 273 9038  
Fax: +370 5 273 9248  
Email: [caa@caa.lt](mailto:caa@caa.lt)

## 9. Informacijos šaltiniai

- ICAO Doc 9974 Flight Safety and Volcanic Ash (Flight Safety and Volcanic Ash-Risk Management of Flight Operations with Known or Forecast Volcanic Ash Contamination) - [http://www.icao.int/publications/Documents/9974\\_en.pdf](http://www.icao.int/publications/Documents/9974_en.pdf)
- ICAO EUR Doc 019/NAT Doc 006, Part II ICAO EUR/NAT Volcanic Ash Contingency Plan (VACP) - [http://www.paris.icao.int/documents\\_open/files.php?subcategory\\_id=63](http://www.paris.icao.int/documents_open/files.php?subcategory_id=63)
- EASA Safety Information Bulletin (SIB) 2010-17R5 Flight in Airspace with Contamination of Volcanic Ash - <http://ad.easa.europa.eu/ad/2010-17R5>